คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาสัตย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๙/๒๕๔๕ **วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕**

เรื่อง ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๑ (นายวาณิชย์ สุรพงษ์วนิชกุล) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๓๒๓/๒๕๔๑ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) มาตรา ๖๗ ทวิ และมาตรา ๖๗ ตรี และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ ทวิ และมาตรา ๓๘ ตรี ประกอบกับประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

สรุปข้อเท็จจริง

๑. เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ บริษัทเงินทุนเศรษฐการ จำกัด เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายวาณิชย์ สุรพงษ์วนิชกุล จำเลยที่ ๑ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ย่งง่วนฮวดอุตสาหกรรม จำเลยที่ ๒ นายสมเกียรติ วราฤทธิชัย จำเลยที่ ๓ ต่อศาลแพ่งธนบุรี ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๓๒๓/๒๕๔๑ เพื่อให้ศาลพิพากษาและบังคับให้จำเลยชำระหนี้ตามตั๋วเงินและค้ำประกัน รวมเป็นจำนวนเงิน ๑,๗๘๗,๙๓๑ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑,๖๘๑,๙๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้โจทก์เสร็จสิ้น

๒. เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๑ นายวาณิชย์ สุรพงษ์วนิชกุล จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์สรุปได้ว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม และโจทก์ไม่ใช่ผู้ทรงตามกฎหมาย

๓. เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ บริษัทธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) โดยนางสุกัญญา วิชยธรรมสกุล ผู้รับมอบอำนาจช่วง ยื่นคำร้องขอสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ต่อศาลแพ่งธนบุรี สรุปได้ว่า บริษัทเงินทุนเศรษฐการ จำกัด โจทก์ในคดีนี้ได้ทำหนังสือสัญญาโอนสินทรัพย์และหนี้สินของโจทก์ให้แก่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และโอนต่อให้แก่บริษัทธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ซึ่งรวมทั้งหนี้สินที่มีการฟ้องร้องจำเลยในคดีนี้ด้วย ผลของ

การโอนกิจการจากบริษัทโจทก์ทำให้ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้รับโอนกิจการมีอำนาจเข้าสวมสิทธิในการดำเนินคดีนี้ในฐานะโจทก์แทนบริษัทโจทก์ ตามประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๘ จัตวา แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๖๗ จัตวา แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐

๔. เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ นายวาณิชย์ สุรพงษ์วนิชกุล จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลส่งประเด็นข้อกฎหมายให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย สรุปในประเด็นที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญได้ดังนี้

๔.๑) เรื่อง ให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการตามประกาศกระทรวงการคลัง เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ สรุปว่า เพราะการจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทำได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น และบุคคลจะต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน และต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

๔.๒) ตามที่พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ ตรี ที่บัญญัติให้กรณีการโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการโดยไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นบทบัญญัติไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นการออกกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญได้คุ้มครองไว้

๔.๓) ด้วยเหตุผลแห่งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังกล่าว ผู้ร้องเห็นว่า

(๑) ประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑

(๒) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ หมวด ๕ ทวิ มาตรา ๖๗ ทวิ มาตรา ๖๗ ตรี

(๓) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ ทวิ มาตรา ๓๘ ตรี ทั้งสามข้อขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐

ประกอบกับยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในบทบัญญัติเหล่านี้ ซึ่งศาลจะต้องใช้ประกอบการวินิจฉัย จึงขอให้ศาลส่งคำโต้แย้งในประเด็นข้อกฎหมายดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

๕. ศาลแพ่งธนบุรีจึงส่งคำโต้แย้งมายังศาลรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญมีมติรับเรื่องไว้ดำเนินการเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๓

ประเด็นที่ต้องพิจารณา

ศาลรัฐธรรมนูญได้ตั้งประเด็นที่จะต้องพิจารณาตามคำร้องดังนี้

๑. ประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

๒. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ ทวิ มาตรา ๖๗ ตรี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

๓. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ ทวิ มาตรา ๓๘ ตรี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

การพิจารณาในเบื้องต้นเกี่ยวกับฐานะของประกาศกระทรวงการคลัง

แม้ศาลรัฐธรรมนูญจะเคยมีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒ ว่าประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจนั้น มิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติจึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ดังนั้นประกาศกระทรวงการคลังที่อ้างถึงในคดีนี้ จึงไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะนำมาวินิจฉัยได้นั้น เห็นว่าเป็นการตีความที่แคบเกินไปเพราะบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ นั้นจะต้องรวมถึงสิ่งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ด้วย คือ “บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ” ซึ่งหมายรวมถึงพระราชบัญญัติและอนุบัญญัติต่างๆ หากตีความแคบเช่นนี้ต่อไปอาจมีปัญหาว่า กฎมณเฑียรบาล กฎอัยการศึก สนธิสัญญา เทศบัญญัติ ฯลฯ เป็นกฎหมายหรือไม่

อนึ่ง ถ้าประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้มิใช่กฎหมายก็จะใช้บังคับการโอนของบริษัทเงินทุนทั้งปวงไปยังบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจ จำกัด ซึ่งต่อมาได้โอนสินทรัพย์ต่อไปให้ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (ธนาคารไทยธนาคาร) ในปัจจุบันไม่ได้ไปด้วย กรณีทั้งหมดก็ไม่ต้องวินิจฉัย

นอกจากนี้ประกาศกระทรวงการคลังต้องนับว่าเป็นกฎหมายอย่างหนึ่งตามนัยของคำว่า “ข้อบังคับ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสาม ที่บัญญัติไว้อย่างชัดเจน ศาลรัฐธรรมนูญจะมองข้ามไปมิได้

บทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ

๑.๑) มาตรา ๒๖

“การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

๑.๒) มาตรา ๒๗

“สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้งโดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

๑.๓) มาตรา ๒๘

“บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

“บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

๑.๔) มาตรา ๒๙

“การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

“กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

“บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

๑.๕) มาตรา ๓๐

"บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

"ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

"การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

"มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม"

๒. ประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ เรื่อง ให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท

โดยที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๗ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และมาตรา ๓๘ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบการดำเนินการตามโครงการรวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท ดังต่อไปนี้

(๑) ให้โอนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท ได้แก่ ฯลฯ (๗) บริษัทเงินทุนเศรษฐการ จำกัด ฯลฯ ให้แก่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน)

(๒) ให้โอนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) ให้แก่ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน)

(๓) เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ (๑) และข้อ (๒) เสร็จสิ้นให้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท คืนใบอนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุนให้แก่กระทรวงการคลัง เมื่อโอนสินทรัพย์และหนี้สินเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐

๓.๑) มาตรา ๖๗ ทวิ

"การควบบริษัทเข้าด้วยกันไม่มีผลเป็นการโอนใบอนุญาตของบริษัทเดิมไปเป็นของบริษัทใหม่"

๓.๒) มาตรา ๖๗ ตรี

"การโอนกิจการของบริษัททั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่สถาบันการเงินอื่นต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

"เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้โดยการโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

"ในกรณีที่เป็นการเข้าไปถือหุ้นในบริษัทอื่นเพื่อโอนกิจการ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจผ่อนผันไม่นำมาตรา ๒๒ (๔) มาใช้บังคับเป็นเวลาไม่เกินห้าปี"

๔. พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑

๔.๑) มาตรา ๓๘ ทวิ

"ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ควบกิจการเข้าด้วยกันหรือควบกิจการเข้ากับสถาบันการเงินไม่มีผลเป็นการโอนใบอนุญาตของธนาคารพาณิชย์เดิมไปเป็นของธนาคารพาณิชย์ใหม่หรือสถาบันการเงิน"

๔.๒) มาตรา ๓๘ ตรี

"การโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

"เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้ ทั้งนี้ การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์"

๕. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๕.๑) มาตรา ๓๐๖

"การโอนหนี้อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงนั้น ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือท่านว่าไม่สมบูรณ์ อนึ่ง การโอนหนี้นั้นท่านว่าจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้

แต่เมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ หรือลูกหนี้จะได้ยินยอมด้วยในการโอนนั้น คำบอกกล่าวหรือความยินยอมเช่นว่านี้ท่านว่าต้องทำเป็นหนังสือ

"ถ้าลูกหนี้ทำให้พอแก่ใจผู้โอนด้วยการใช้เงิน หรือด้วยประการอื่นเสียแต่ก่อนได้รับบอกกล่าวหรือก่อนได้ตกลงให้โอนไซร้ ลูกหนี้นั้นก็เป็นอันหลุดพ้นจากหนี้"

๕.๒) มาตรา ๓๐๘ วรรคสอง

"ถ้าลูกหนี้เป็นแต่ได้รับคำบอกกล่าวการโอน ท่านว่าลูกหนี้มีข้อต่อสู้ผู้โอนก่อนเวลาที่ได้รับคำบอกกล่าวนั้นฉันใด ก็จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้แก่ผู้รับโอนได้ฉันนั้น ถ้าลูกหนี้มีสิทธิเรียกร้องจากผู้โอน แต่สิทธินั้นยังไม่ถึงกำหนดในเวลาบอกกล่าวไซร้ ท่านว่าจะเอาสิทธิเรียกร้องนั้นมาหักกลบลบกันก็ได้หากว่าสิทธินั้นจะได้จึงกำหนดไม่ช้ากว่าเวลาถึงกำหนดแห่งสิทธิเรียกร้องอันได้โอนไปนั้น"

ข้อพิจารณาว่าประกาศ ฯ และกฎหมายที่ยกขึ้นต่อสู้ขัดหรือไม่ขัดรัฐธรรมนูญ

๑. ประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑

๑) กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

ไม่มีคำชี้แจงว่ากระทรวงการคลังได้คำนึงถึงศักดิ์ศรี ฯ หรือไม่อย่างไร เห็นควรยกคำร้อง

๒) กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗

เช่นเดียวกัน เห็นควรยกคำร้อง

๓) กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘

เป็นเรื่องเกี่ยวกับการยกรัฐธรรมนูญขึ้นใช้สิทธิทางศาล ไม่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๒๘ เห็นควรยกคำร้อง

๔) กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙

ไม่มีคำชี้แจงที่ชัดเจนว่าผู้ร้องถูกจำกัดสิทธิ ฯ อย่างไร เห็นควรยกคำร้อง

๕) กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ไม่มีคำชี้แจงว่าประกาศ ฯ นี้ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคอย่างไร เห็นควรยกคำร้อง

๒. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐

๒.๑) มาตรา ๖๗ ทวิ กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ ไม่เกี่ยวกับการโอนใบอนุญาต ฯ ถือว่าไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย เห็นควรยกคำร้อง

๒.๒) มาตรา ๖๗ ตรี วรรคแรก กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ ไม่เกี่ยวกับการโอนกิจการของบริษัทเงินทุนเศรษฐการ จำกัด ให้แก่สถาบันการเงินอื่น และการโอนนี้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีแล้ว ถือว่าไม่เป็นสาระ ฯ เห็นควรยกคำร้อง

๒.๓) มาตรา ๖๗ ตรี วรรคสอง กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ถือว่าเป็นการขัดกับรัฐธรรมนูญ เพราะการโอนสิทธิเรียกร้องโดยไม่บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้เป็นการกระทำที่ไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ เพราะการเป็นเจ้าหนี้ - ลูกหนี้เป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ ที่ใช้อยู่ในขณะทำนิติกรรมรับรองไว้ว่าจะต้องแจ้งให้ทราบหรือลูกหนี้แสดงความยินยอม นอกจากนี้ลูกหนี้อาจมีทางประนีประนอมหรือมีข้อตกลงในการบริหารหนี้ของกันและกันอยู่แล้ว (ดังความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ วรรคสอง) เห็นว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ ตราไว้โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของมนุษย์ดีอยู่แล้ว คือ ไม่ให้ถูกเปลี่ยนเจ้าหนี้โดยไม่ทราบล่วงหน้า นอกจากนี้ยังอาจกระทบกระเทือนสิทธิในทรัพย์สิน (รวมการจัดการทรัพย์สิน) ของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และย่อมกระทบถึงสิทธิของบุคคลในเรื่องเกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว (เช่น การเป็นหนี้และการต้องชำระหนี้ในอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าเดิม) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ อีกด้วย จึงเห็นว่ามาตรา ๖๗ ตรี วรรคสอง ขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘

๓. พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑

๓.๑) มาตรา ๓๘ ทวิ กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ ไม่เกี่ยวกับการโอนใบอนุญาต ฯ ถือว่าไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย เห็นควรยกคำร้อง

๓.๒) มาตรา ๓๘ ตรี กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ ไม่เกี่ยวกับการโอนกิจการของบริษัทเงินทุนเศรษฐการ จำกัด ให้สถาบันการเงินอื่นแต่อย่างใด การโอนสินทรัพย์ระหว่างบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) ให้แก่ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) (ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)) ก็ไม่เกี่ยวกับผู้ร้องแต่อย่างใดถือว่าการร้องส่วนนี้ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย เห็นควรให้ยกคำร้อง

คำวินิจฉัย

โดยการวิเคราะห์ข้อกฎหมายดังกล่าวข้างต้น เห็นว่า

๑. ประกาศกระทรวงการคลัง พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ ทวิ ๖๗ ตรี วรรคแรก และพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๓๘ ทวิ และมาตรา ๓๘ ตรี **ไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ จึงเห็นควรยกคำร้อง**

๒. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ ตรี วรรคสอง **ขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖**

ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาสัตย์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ